

VOLKS BELANG

Jaargang 132 - nummer 5 - juni 2012 - maandblad

BELGA

Straffen ook uitvoeren

"Aan het einde van de huidige legislatuur van de federale regering Di Rupo, dat is juni 2014, wil minister van Justitie Annie Turtelboom (Open Vld) dat alle gevangenisstraffen ook effectief zullen worden

uitgevoerd." Dat zei de minister tijdens een debat bij het LVV. Eind dit jaar zullen er door de verruiming van de toepassing van de elektronische enkelband meer dan 500 plaatsen voor gevangenen vrijkomen. On-

danks de felle kritiek blijft Turtelboom geloven in de minnelijke schikkingen waardoor criminelen, vooral in de financiële sfeer, hun straf met geld kunnen afkopen.

→ Lees blz. 11.

INHOUD

EDITORIAAL

Liberalen moeten terug naar hun roots / 2

HOERA!

Vlaanderen heeft een Grondwet / 8

OPINIE

Leerplicht verlagen / 12

Back to the roots!

Sommige liberalen zijn vandaag overmand door twijfel. Ze hebben zelfs angst voor het voortbestaan van hun ideologie. Ze zeggen dat ze geen houvast meer hebben, dat ze hun eigen verhaal niet meer klaar zien.

Angst en twijfel zijn slechte raadgevers, zeker voor liberalen. Vooral als er dan ook nog aan de eigen ideologie getwijfeld wordt. Dit is voor een stuk te begrijpen. De lange politieke crisis heeft niet alleen de geloofwaardigheid van de politiek aangetast, maar ook de fundamenten van de ideologieën onderuit gehaald. Het liberalisme wordt daarenboven nog extra belaagd door de financiële bankencrisis omdat het op eenzelfde lijn gezet wordt met het wilde kapitalisme. Het opengooien van de Europese markten, de globalisering en de ontzuiling van de samenleving werden als een bedreiging aangevoeld, geïnspireerd door het liberalisme. Besparingen worden geassocieerd met hardleers liberalisme. Tegenstanders laten geen kans liggen om dit in de verf te zetten. Als het moeilijk gaat, zijn liberalen dikwijls de kop van jut. Ze worden bestookt door populistische politici die eenvoudige oplossingen prediken, mooie verhaaltjes over economische groei vertellen, de hemel op aarde beloven, maar zelf de handen in de zakken houden.

Crisissen zijn uitdagingen. Het is misschien een dooddoener, maar dood is dit gezegde niet. Zeker niet voor liberalen. Als het slecht gaat, zijn liberalen veelal in staat de rug te rechten en tegen de wind in de zaken te doen keren. Liberalen mogen vandaag dus niet twijfelen aan zichzelf, ze moeten blijven geloven

“DE LIBERALE PARTIJ MOET EERST OP HAAR KERNTHEMA'S OPNIEUW STERK WORDEN EN DAN EEN RUIMER PROGRAMMA AANSPREKEN.”

in hun vooruitgangsideologie. Niemand is daar zo sterk in als liberalen. Weg dus uit dat defensief.

Liberalen mogen niet twijfelen aan hun verhaal. Het is een klaar en duidelijk verhaal. Het is het verhaal van vrijheid, van verantwoordelijkheid, van rechtvaardigheid. Het is het verhaal van de afgeslankte staat, van de correcte vrije markt, van sociale bezorgdheid voor de zwakkeren, van de totale ontplooiing van de mens en de maatschappij. Liberalen moeten niets meer uitvinden, de recepten bestaan. Back to the roots!

Je kan weinig inbrengen tegen het verhaal van de liberalen. En dit heeft voor gevolg dat veel mensen zich liberaal voelen. Zonder het daarbij uitdrukkelijk te zeggen, of wellicht zelfs te weten. Veel mensen volgen de liberale levensvorm, meer mensen dan er een blauwe partijkaart hebben. Hoe komt het dan dat liberalen het heden zo moeilijk hebben om op basis van hun krachtlijnen ook slagkracht te verwerven? Hoe komt het dat die geweldige levensvorm niet vertaald wordt in electorale termen? Heeft dit misschien met de politieke boodschappers van het liberalisme zelf te maken? Laten zij hun terrein door indringers bezetten? Door 'valse liberalen'? Verkopen ze hun boodschap wel

goed genoeg? Vertalen ze het liberalisme te weinig naar nieuwe maatschappelijke evoluties? Bieden zij te weinig antwoorden op de levensvragen van vandaag? Laten zij zich in de uitoefening van hun politieke macht te weinig door hun liberale wegwijzers leiden? Geven zij onvoldoende antwoorden op de twijfel van hun militanten?

Alles draait om politieke geloofwaardigheid. De liberale partij moet eerst op haar kernthema's opnieuw sterk worden en dan een ruimer programma aanspreken. En dat vraagt tijd. Geduld is deze dagen een mooie deugd voor liberalen. Koesteren wat we hebben en bouwen aan wat we morgen willen. Dat is de weg naar mogelijk succes.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door
de vzw Liberaal Vlaams Verbond,
Stichting Vanderpoorten

Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kramersplein 23, 9000 Gent

Hoofdreductie:

Bert Cornelis Bert@Reflex.tc.be

Vormgeving:

ilona.berghmans@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax: 09/221.12.15
www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Solidariteit en liberalisme: Een (on-)mogelijk huwelijk?

Nu in de Verenigde Staten de voorverkiezingen op volle toeren draaien, kijken wij verbaasd naar de soms wel erg extreme stellingnames van vooral de Republikeinen. De maatschappelijk én economische standpunten die daar worden verkondigd, doen hier afkeer maar ook het ongeloof opwellen. Hun denken wordt blijkbaar nog steeds in grote mate bepaald door de Joods-Amerikaanse filosoof van Russische afkomst Ayn Rand, schrijfster van o.m. Kapitalisme – het onbegrepen ideaal en Atlas Shrugged.

door Mark Bienstman

Niet alleen het nationalisme en het verkramppt protectionisme worden schaamteloos gepropageerd, ook blijven zij halsstarrig zweren bij het idealistisch beeld van de zelfredzaamheid: elk individu is wijs, sterk en slim genoeg om zijn eigen boontjes te doppen – daarvoor heeft hij/zij zeker geen staatstussenkomst nodig. Hoe kleiner de staat, hoe beter het individu zich zal kunnen ontplooien en "The American Dream" zal kunnen realiseren. Het concept van sociale zekerheid is in hun ogen niets minder dan een invoering van communistische (of toch op zijn minst socialistische) principes die in de periode van de Koude Oorlog (zeker in het Oostblok) duidelijk hun failliet hebben aangetoond. In hun ogen is een individu dat vandaag in de (bijna) armoede terechtkomt, iemand die ofwel tijdens zijn jeugd niet genoeg gestudeerd heeft om het later "te maken" in zijn professionele loopbaan, of iemand die tijdens zijn beroepsloopbaan niet (hard) genoeg gewerkt heeft om hogerop te komen.

EIGEN SCHULD

M.a.w., dit is allemaal zijn eigen schuld (en dus eigen vrije keuze) en daar moeten anderen nu niet voor opdraaien (tenzij ze dit willen doen uit volledig vrijwillige liefdadigheid, maar zeker niet via een verplicht en door de staat beheerd stelsel van sociale zekerheid). Wanneer wij dit alles horen en lezen door onze "Europese" bril, hebben wij de neiging (zelfvoldaan?) te denken dat ons maatschap-

pelijke denken al verder (en vooral beter) is geëvolueerd.

Zijn die (republikeinse) Amerikanen dan echt zo dom? Misschien moeten wij wat meer empathie aan de dag leggen, en proberen ook eens de zaken door "hun bril" te lezen? Maar zelfs als we dat proberen en hun logica volgen, blijven er toch nog grote "gaten" in hun maatschappelijk en economisch debat. Reeds vandaag zien we – via een brede waaier van alle mogelijke indicatoren – dat in de USA de kloof tussen rijk en arm steeds breder wordt. De "Occupy Wall Street"-beweging heeft dit recent scherp in de media gebracht. Hun slagzin: "1% van de bevolking heeft alles en 99% niets" is misschien

"LIBERALISME EN SOLIDARITEIT ZIJN EEN KOPPEL DAT NIET ZONDER ELKAAR VERDER KAN."

wat extreem, maar geeft wel een duidelijk tendens aan. Zelfs als we totaal abstractie maken (quod non...) van alle sociaal en menselijk leed dat daarbij gepaard gaat, kunnen we niet voorbij aan de "droge" economische vaststelling dat door die toegenomen armoede het aantal (koopkrachtige) consumenten eerder daalt dan stijgt, wat de economische groei zeker niet ten goede komt.

CRIMINALITEIT

Maar er is meer: door die toegenomen ongelijkheid neemt ook de criminaliteit toe. Zij

die niets hebben of niets te verliezen hebben proberen via sluike wegen "iets" te vinden bij zij die wel iets hebben. Deze toegenomen criminaliteit vertaalt zich in een toegenomen onveiligheidsgevoel. De rijken gaan wonen in goed afgeschermdes condominiums en/of zwaar bewaakte huizen in veraf gelegen wijken.

M.a.w., de wellicht ongewilde consequentie van hun kortzichtig, egoïstisch denken is dat ze te maken hebben met een economie die minder groeit dan ze zou kunnen als iedereen volwaardig zou kunnen en mogen meespelen, en met bijkomende kosten voor veiligheid en bescherming die te vermijden zouden zijn, mocht er wat meer sociale bescherming en dus meer solidariteit in hun economisch en maatschappelijk denken aanwezig zijn. Ze hebben dan misschien wel "minder staat", maar ze betalen op andere plaatsen en op andere manieren meer, voor een resultaat dat hoe dan ook weinig opbeurende toekomstperspectieven biedt. Daar waar het Europees liberalisme inherent, op basis van humanitaire overwegingen, het concept van de solidariteit heeft ingebouwd, zou het Amerikaans liberalisme op basis van goed begrepen eigenbelang (méér groei – méér veiligheid...) ook het concept van de solidariteit moeten meenemen in hun totale maatschappelijke visie.

Welke invalshoek men ook neemt: Liberalisme en Solidariteit vormen een koppel dat weliswaar stormachtige periodes heeft meegemaakt maar die uiteindelijk niet zonder elkaar verder kan.

Pleidooi voor meer individuele v

Philippe De Backer
Europarlementslid
voor Open Vld

Volgens anti-globalisten en socialisten zijn de tegenstellingen tussen Noord en Zuid, de wereldwijde armoede en de sociale uitsluiting een gevolg van een doorgeslagen liberalisme. Groene fanatici zien het liberalisme als de oorzaak van de ecologische problemen. Conservatieven verwijten het liberale Verlichtingsdenken de aantasting van waarden en tradities. Religieuze fanatici keren zich met geweld tegen de fundamentele liberale grondwaarden als de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van meningsuiting en de gelijkwaardigheid van elke mens. Nationalisme, met pak en das, verwijten het liberalisme het individu boven de gemeenschap en de natie te plaatsen. Met de financiële en economische crisis is daar ook een vernieuwde aanval op de vrije markt en het kapitalisme aan toegevoegd. Wel, zij dwalen. Meer dan ooit tonen de vrije markt en het kapitalisme hun potentieel. In vergelijking met 50 jaar geleden, verdient de gemiddelde mens bijna drie keer zo veel geld (gecorrigeerd voor inflatie), eet men een derde meer calorieën, begraaft men twee derde minder kinderen, en kan hij of zij een derde langer leven. Men vindt geen regio die slechter af is dan toen, ondanks het feit dat de wereldbevolking meer dan verdubbeld is in die periode. Toegegeven, het klopt: de rijken worden rijker. Maar niet alleen voor hen gaat het goed, relatief verbeteren de armen hun levensstandaard nog meer. Tussen 1980 en 2000, verdubbelden de armsten hun verbruik. De Chinezen zijn tien keer rijker en leven ongeveer 25 jaar langer dan 50 jaar geleden. Nigerianen zijn twee keer zo rijk en leven negen jaar langer. Het percentage van de wereldbevolking dat leeft onder absolute armoede is gedaald

Aan het begin van de 21ste eeuw staat het liberalisme opnieuw onder druk. Zoals op het einde van de negentiende eeuw, voor het begin van de Tweede Wereldoorlog, en in de jaren zestig en zeventig ook het geval was, wordt het liberalisme aangevallen en beticht van alle kwalen van de wereld. De aanvallen op de fundamenteën van onze ideologie komen van alle kanten, zelfs van sommigen binnen de eigen partij, al dan niet bewust.

met meer dan de helft. De Verenigde Naties schatten dat de armoede meer verminderd is in de afgelopen 50 jaar dan in de voorgaande 500. Een reden waarom we rijker, gezonder, groter, slimmer, langere levensduur, en op dat vlak vrijer dan ooit zijn, is dat de vier meest elementaire menselijke behoeften - voedsel, kleding, brandstof en onderdak - aanzienlijk goedkoper zijn geworden. We zijn ongeveer 43.200 keer beter af dan in 1800 volgens Matt Ridley. Dit is de magie van meer individuele vrijheid, meer vrije markt, meer vrije internationale handel en meer specialisatie. Kortom, meer liberalisme.

Ik ben er dan ook trots op dat ik in een ideologische en economische traditie sta die deze verwezenlijkingen mee heeft opgebouwd. Trots dat economische denkers zoals Hayek, Von Mises, Friedman, Smith, Locke, Berlin en talloze anderen tot ons kamp behoren. Blij dat er veel facetten aan deze rijke filosofische traditie zijn, die dezelfde kernwaarden onderbouwen. De vrije markt wordt vaak afgeschilderd als een Wild West-achtige omgeving van 'allen tegen allen'. Dit soort karikatuur is fundamenteel verkeerd. Individuele vrijheid en verantwoordelijkheid leiden tot gecoördineerd samenleven, en deze brede waaier van coördinatie kan men beschrijven in economische termen. Naast het grote normatieve belang van vrijheid als waarde aan zich, toont het kapitalistisch systeem ook de zinvolle consequenties van de intrinsieke waarde van individuen en hun plannen. Achter het abstracte concept 'de vrije markt' schuilt een praktijk van ondernemen, plannen, inspelen, innoveren, schep-

BELGA

Om het met de woorden van Frans Grootjans te zeggen:
"De liberale partij dreigt vandaag zelf de ideeënstrijd uit het oog te verliezen. Soms beneveld door de macht wordt de publieke discussie overgelaten aan anderen en de ruimte gelaten om het denkkader van onze maatschappij terug te verschuiven naar een conservatief en beknottend kader. Daarbij beslissen anderen, wordt het individu nooit voor de eigen verantwoordelijkheid geplaatst en wordt de vrijheid terug ondergeschikt aan de grillen van geprivilegieerde belangengroepen."

e vrijheid en meer vrije markt

BELGA

Een Chinees gezin gaat vliegeren in Shanghai, China. De vrije markt is zelfs tot in China doorgedrongen: zij zijn tien keer rijker en leven ongeveer 25 jaar langer dan 50 jaar geleden.

pen, ... steeds met het oog op het vervullen van verlangens van mensen. Dat hier spelregels dienen te zijn, ontkent niemand. Het liberalisme is ook breder dan alleen het sociaaleconomische luik. Maar iemand die beweert dat de scheidsrechter of de persoon die de krijtlijnen trekt belangrijker is dan de ploegen die elkaar bekampen op het economische veld, stuurt aan op een Champions League die geen enkele supporter kan aantrekken.

Een oprecht liberale overtuiging wordt zelfs niet langer gedeeld door iedereen in onze partij. Men kruipt liever in het defensief, belijdt een of andere vorm van de derde weg, waarbij de overheid opnieuw aan belang wint op het individu en de vrije markt. Al-

les moet gereguleerd. Maar het is niet omdat men als liberaal deel uitmaakt van het machtsbastion overheid dat dezelfde overheid zich opeens anders zal gedragen. Deze zelfoverschatting moeten we achter ons laten. Door niet voluit de kaart te trekken van individuele vrijheid en de vrije markt en door halfslachtige analyses en de lafheid om recht te staan tegen een publieke consensus die vaak antiliberaal is, wordt de indruk gewekt dat het liberalisme aan relevantie heeft ingeboet en krijgen de criticiasters gelijk.

Of, om het met de woorden van Frans Grootjans te zeggen: "De liberale partij dreigt vandaag zelf de ideeënstrijd uit het oog te verliezen. Soms beneveld door de

macht wordt de publieke discussie overgelaten aan anderen en de ruimte gelaten om het denkkader van onze maatschappij terug te verschuiven naar een conservatief en beknottend kader. Daarbij beslissen anderen, wordt het individu nooit voor de eigen verantwoordelijkheid geplaatst en wordt de vrijheid terug ondergeschikt aan de grillen van geprivilegieerde belangengroepen."

Meer dan ooit ben ik, en ik ben er van overtuigd velen met mij, trots om liberaal te zijn. Trots om duidelijk te stellen dat ik meer individuele vrijheid wil. Minder staatsinterventie. Minder regels. En ja, er echt van overtuigd ben dat meer vrije markt betere economische resultaten geeft, vandaag en morgen.

IJSLAND

KAAP NOORD? OF TOCH EUROPA?

door *Lukas De Vos*

De bom barstte in 2008, toen IJsland als eerste kapseide na de ondergang van het Amerikaanse Lehman Brothers. Toen bleek het land al jaren te hebben geleefd op een luchtbel. De uitstaande kredieten overtroffen tienmaal het eigen vermogen van de drie grote banken, Kaupthing, Landsbanki en Glitnir. De munt klapte in elkaar, halveerde op enkele dagen tijd in waarde, de economie verloor haar (financiële) ondergrond, buitenlandse partners zegden hun vertrouwen op toen risicobanken als Icesave hun gedupeerde spaarders niet onmiddellijk konden vergoeden. De bezinning gebeurde kort maar intens. De conservatieve eerste minister, Géir Haarde, nam ontslag. Hij is vorige maand veroordeeld voor roekeloze omgang met de crisisbegeleiding.

KRAPPE MEERDERHEID

Verkiezingen in 2009 zorgden voor een socialistische regering onder Jóhanna Sigurðardóttir. Die heeft een krappe meerderheid, maar ook een gezonde koppigheid. Zij wijkt niet voor de steeds nukkiger president Ólafur Ragnar Grímsson, die met de dag een populistischer invulling geeft aan zijn ambt. Dat gebeurt in naam van de democratie: het volk staat boven zijn vertegenwoordiging. Maar daar zit natuurlijk ook een randje van eigenbelang aan. Op 30 juni kiezen de IJslanders een nieuwe president. Grímsson heeft er al vier mandaten opzitten, als hij nu wint zal hij het langstzettelende staatshoofd ooit worden. Maar

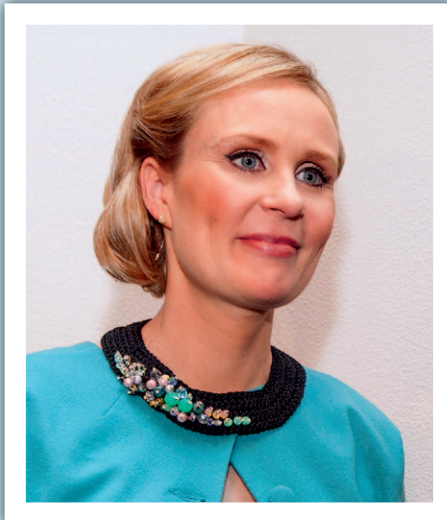
'Vivons heureux, vivons cachés'. IJsland heeft het duizend jaar volgehouden om zich te onttrekken aan vrijwel alle invloeden. Tot in de vorige eeuw de Duitse, en later de Russische dreiging het land in de armen dreef van Angelsaksische beschermheren. Dat was goed, want het land werd een drijvend baken van stabiliteit in een gebied dat even dunbevolkt was als strategisch onvermoede perspectieven bood. Toen de Amerikanen uiteindelijk Kéflavík ontruimden, bleek ook de minder prettige kant van hun decennialange aanwezigheid: wat oorspronkelijk eigengereidheid was van vrije mannen, bleek te zijn omgeslagen in wild kapitalisme.

zijn optreden sinds 2008 heeft voor harde controverses gezorgd. Hij heeft radicale aanhangers, maar evengoed onverzoenlijke tegenstanders. En dat is vreemd voor een land waarin de president vooral als een verzoener wordt beschouwd, die de uitwassen van parlementaire kortzichtigheid moet gladstrijken en afvlijen.

KRIEKE VAN MEDIA

Grímsson was de eerste staatsleider die van zijn vetorecht gebruikmaakte om het regeringsbeleid bij te sturen. In 2004 hield hij de concentratie van de media tegen, en dat is hem in dank afgenomen – hoewel de kritiek op diezelfde media met de dag toeneemt, naarmate de verkiezing dichterbij komt. In 2010 en 2011 weigerde hij tot twee keer toe de terugbetaling aan buitenlandse Icesave-spaarders te ondertekenen. Twee keer volgde een volksraadpleging, twee keer moest de regering haar huiswerk overdoen. Ze zijn er nog niet uit. De rechtbank van de Europese Vrijhandelsassociatie, die de zaak werd toegewezen, is net klaar met de tweede ronde van de schriftelijke betwistingsprocedure. En de regering is niet van plan de kritiek te aanvaarden.

De IJslandse regering is nochtans eerder beducht voor alweer een volksraadpleging, maar deze keer over de visquota. Grímsson vindt die van staatsbelang en wil een referendum laten houden over het visserijprobleem. De minister van visserij (de belang-

Þóra Arnórsdóttir, een voormalige tv-journaliste bij de nationale omroep RÚV.

rijkste industrie van IJsland), Steingrímur J. Sigfússon, voelt zich gepasseerd. Hij werkt aan de quotawet en erkent het belang van volksinspraak. "Maar het kan niet zo zijn dat wetten afhankelijk worden van een presidentieel veto". Want in IJsland behoort het staatshoofd tot geen enkele macht, niet de uitvoerende, niet de wetgevende. Alleen is zijn handtekening nodig onder elke wet. Weigert hij, dan volgt automatisch een volksraadpleging. En Grímsson is vast van plan zijn veto te gebruiken. De meeste waarnemers zien dat als een electorale zet.

BELGA

President Ólafur Ragnar Grímsson, die met de dag een populistischer invulling geeft aan zijn ambt.

Want Grímsson sleept in de peilingen. Hij wordt makkelijk overvleugeld door Þóra Arnórsdóttir, een voormalige tv-journaliste bij de nationale omroep RÚV. Net op het ogenblik dat zij haar campagne op een laag pitje heeft gezet vanwege haar bevalling, verscherpt Grímsson de toon. "Ze is niet geknipt voor de job", zei hij in een radio-interview op 13 mei, "Ze wil zich als presidente op de achtergrond houden. Ze zal dus slaafs de regering volgen, zeker op het gebied van buitenlandse politiek". Grímsson bedoelt: de koers die Jóhanna Sigurðardóttir recht aanhoudt om zo snel mogelijk lid te worden van de Europese Unie en de eurozone. Ook tegen de peilingen in. Grímsson is een verharde euroscepticus, dat verklaart veel. Hij ziet zichzelf als een dukdalf tegen de stroming in, het schild van traditionele waarden als zelfredzaamheid en nationalisme. Maar hij voelt de bui hangen. Hij trok dan ook alle registers open tegen de media. Tegen RÚV dat hij de spreekbuis noemt van Þóra Arnórsdóttir. Tegen de krant DV, "het dagelijks verlengstuk" van haar campagne. DV weerlegt de aantijging: Grímsson was met Dorritt gevraagd voor een omstandig weekendinterview, maar wimpelde dat af omdat hij de vooringenomenheid maar al te duidelijk vond.

POLL

Er valt wat te zeggen over de kritiek op de peilingen, en het misbruik dat met name gemaakt wordt van on line bevragingen in kranten als Vizir of DV. Maar betrouwbaarder is de poll van de Universiteit van IJsland. Het departement voor sociale wetenschappen gaf zijn cijfers vrij in mei. Liefst 49 % van de stemintenties gaan naar Þóra. Ólafur strandt voorlopig op 35 %. De zes andere kandidaten zijn kleurrijk, maar schieten te kort. Alleen Trausti Guðmundsson gaat, met 11,5 %, niet af als een gieter.

Geen kans maakt Herdis Þorgeirsdóttir, die rechten doceert aan de universiteit van Bifröst, en zich opwerpt als kampioene van de mensenrechten. Haar campagne staat in het teken van de strijd tegen de corruptie en de financiële machten die IJsland nog altijd bestieren. De rest zijn rare meelopers: voor de derde keer al dingt Ástþór Magnússon mee, een bevlogen fotograaf-ondernemer die hoge gedachten koestert over het presidentschap. Dat moet symbool staan voor de wereldvrede, betoogt hij. Zelf stichtte hij in 1995 Friður 2000, een vredesbeweging. Dan is er nog fraudejager Jón Lárusson, die beweert apolitiek te zijn, maar een duidelijk anti-Europees en behoudsgezin profiel

heeft. Jón ziet geen brood in een hertekeuring van de presidentiële bevoegdheden. "De grondwet is correct", zegt hij, "Er is alleen misbruik van gemaakt". Rechts zet een rare snuiter in, de werkmens Hannes Bjarnasson, die de voorbije veertien jaar in Noorwegen werkte. Als boer, als kruidenier, als schrijnwerker, als hotelbediende, als uitbener. "Terug naar de oude waarden en hoge morele standaarden", is zijn slogan. Hofnar van dienst is de 72-jarige rechtse anarchist S. Valentinus Vagnsson. Die heeft al vastgezeten na een mislukte bomaanslag op het regeringsgebouw. Hij wou ook een bom laten ontploffen bij Jóhanna Sigurðardóttir. Helaas vond hij haar adres niet.

WARME TIJDEN

Eén nieuwe kandidatuur kan nog roet in het eten gooien voor Þóra Arnórsdóttir: pas in mei heeft ook Andrea J. Ólafsdóttir zich aangemeld. Geen katje om zonder handschoenen aan te pakken, en ze vist in dezelfde vijver als Þóra. Andrea is namelijk voorzitter van een machtig syndicaat, het Hagsmunasamtök Heimilanna, het Verbond van Huiseigenaren. Door de crisis hebben heel wat IJslander hun tweede huis of buitenverblijf van de hand moeten doen. Dat kan zijn weerslag krijgen. Haar programma staat helemaal in het teken van betere bescherming voor eigenaars: gunstiger leningen, wettelijk vastgelegde minimumlonen, meer democratisch toezicht. Als verkozen wil ze zelf op het minimumloon van 1.163 euro terugplooiën, zolang er geen wettelijke beschikkingen zijn getroffen. Þóra heeft al gereageerd op die onrechtstreekse aanval. Zij ontkent dat ze een langdurig ambt op het oog heeft (ze is nog maar 37), en zegt dat een staatshoofd na zijn vertrek nog zes maand salaris mag houden. Dan valt hij of zij terug op het gewone ambtenarenpensioen. Het kan nog warm worden in IJsland de komende maand

De Vlaamse regering heeft o

“We zijn goed bezig (ook al zeg

door Bert Cornelis

Of om Hugo Camps in De Morgen te citeren: “Ik ben in mijn leven nog nooit één Vlaming tegengekomen die hunkerde naar een Vlaamse grondwet. Wel een paar dwazen die jongleerden met een onafhankelijkheidsverklaring. Maar dat kon op een A4'tje, op een bierviltje zelfs. Een bijbel hoefde niet.” Wel dus voor Kris Peeters die met zijn Vlaamse regering zich almaar meer isoleert van het federale België. Bijdragen in het wegwerken van het begrotingstekort van ons land, hoeft voor hem niet. Het overdragen van bevoegdheden van het federale naar het regionale niveau verloopt te traag. Wij zijn de beste leerling van de klas... De desolidarisering van de Vlaamse meerderheid tegenover de rest van Vlaanderen is zonder meer stuitend.

Al bijna twintig jaar proberen Vlaamse politici een Handvest voor Vlaanderen te schrijven, een aanzet voor een eigen soort van grondwet. Alle pogingen liepen met een sisser af. Grote roerganger indertijd was de toenmalige voorzitter van het Vlaams parlement Norbert De Batselier (sp.a). Zijn pogingen strandden ook. “Revolutionair is het document allerminst en het is zeker geen onafhankelijkheidsverklaring. Het Handvest is wel een soort identiteitskaart voor Vlaanderen die een aantal verworvenheden en betrachtingen bundelt en die een baken moet zijn voor het beleid”, schreef Gazet van Antwerpen.

GEEN DEMOCRATISCH DRAAGVLAK

Wat kunnen we over de nieuwe Vlaamse Grondwet kwijt? Vooreerst is er toch een grondig probleem met de democratische legitimiteit van het handvest. Grondwet-

Hoera! Vlaanderen heeft een Grondwet. De regering van minister-president Kris Peeters (CD&V) heeft het “Handvest voor Vlaanderen” voorgesteld. Wat de finaliteit van dit document is, dat enkel door de politieke partijen in die Vlaamse regering is goedgekeurd, weet niemand echt goed. En waarom Vlaanderen nu absoluut een ‘grondwet’ nodig heeft, is ook al een even moeilijk te beantwoorden vraag. Het ‘weldenkende intellectuele Vlaanderen’ heeft het op dit handvest alleszins niet zo begrepen. Dixit Marc Reynebeau in De Standaard: “Het is nationalistisch van inspiratie, het voert de ‘gulden regel’ in en maakt een federale kieskring onmogelijk”. Dat kan al tellen.

ten ontstaan meestal na revoluties waarbij een overgrote meerderheid zijn rechten en plichten wil vastleggen in een overeenkomst die zeer breed gedragen wordt. Het Vlaams handvest is tijdens een vergadering van de Vlaamse regering op een drafje goedgekeurd, 't is te zeggen, door CD&V, N-VA en sp.a. Naar eigen zeggen zijn de oppositiepartijen bij de opstelling niet betrokken. Nog straffer: parlamentsvoorzitter Jan Peumans, een eminent lid van de meerderheid, werd slechts enkele uren vooraf op de hoogte gebracht van de presentatie van het Handvest.

VLAANDEREN IS EEN ‘NATIE’

Maar afgezien van de democratische legitimiteit van het document mag dit zeker niet als een banaal schrijfsel gezien worden. Wie de tekst even van naderbij ontleedt, komt tot verrassende vaststellingen. Uitgangspunt is dat Vlaanderen een zelfstandige ‘natie’ is waar een sterk Vlaams identiteitsgevoel heerst. In ons land is zulk uitgangspunt altijd een moeilijke oefening omdat inwoners van België zich van alles voelen: Belg, Vlaming, Europeaan, Gentenaar of Brusselaar: een eenheidsdenken in de identiteit is aan de bevolking van de Lage

Landen niet echt besteed. De kloof tussen het werkelijke en het wettelijke land is hier heel groot.

FEDERALE KIESKRING OPGEBORGEN

Al even opmerkelijk is de bepaling van de begrenzing van Vlaanderen. Een natie trekt inderdaad haar grenzen en bakent haar grondgebied af voor ‘vreemdelingen’. De afbakening omvat de Vlaamse provincies. Van het Brussels Gewest is er evenwel geen sprake en men kan er derhalve van uit gaan dat dit gewest niet tot Vlaanderen behoort. Wel wordt de Vlaamse Gemeenschap in Brussel als instelling ondergebracht bij de Vlaamse Gemeenschap in Vlaanderen. Daaruit valt alleen maar af te leiden dat Brussel niet langer in Vlaanderen ligt. Het handvest gaat wel uit van een ‘sterke’ band tussen Vlaanderen en Brussel, als Vlaamse hoofdstad, maar die hoofdstad behoort territoriaal blijkbaar niet meer tot het grondgebied waarvan ze hoofdstad is. Vreemd. Even opmerkelijk: ‘geen kieskring mag de grenzen van het grondgebied van het Vlaams Gewest overschrijden’, stelt het ontwerp. Het maakt zo meteen onmogelijk om in België ooit een federale kieskring in

t een Grondwet!

ggen ze van niet)"

BELGA

Sas Van Rouveroy over de miserietaks: "Zes kinderen nodig om er goedkoper vanaf te komen..."

verder op te bouwen. Volgens de letter van het handvest baseert men zich echter op Europese en Belgische rechtspraak en moet Vlaanderen alle machten 'uitoefenen op de wijze bij of krachtens de federale Grondwet bepaald'. De Vlaamse regering heeft geen andere macht dan die welke haar bij of krachtens de federale Grondwet uitdrukkelijk worden toegekend. Het Vlaams handvest is dus ondergeschikt aan de Belgische Grondwet.

DE 'JENTAKSEN'

Maar de uiteindelijke vraag blijft of een volwassen Vlaanderen zich in de eerste plaats niet beter zou bezighouden met de beslommingen van de Vlamingen zelf. Terwijl Europa zwalpt, terwijl de financiële en economische crisis nog lang niet voorbij is en terwijl de overheden alle moeite blijven ondervinden om hun schulden af te bouwen, gaan we ons even uitsloven om een Vlaamse Grondwet in elkaar te boksen. De overdracht van bevoegdheden na de zesde staatshervorming wordt door minister-president Kris Peeters als een zegen voorgesteld, maar wat zal Vlaanderen met deze nieuwe bevoegdheden doen als straks blijkt dat er niet genoeg centen zijn om ze uit te oefenen? Op begrotingsvlak zijn er weinig structurele maatregelen te vinden, wel zoekt men zijn toevlucht tot het invoeren van 'jentaksen' zoals de extra belasting op de overdracht van een woning tussen mensen die gescheiden zijn. Het is onbegrijp-

lijk dat een partij als de sp.a dit heeft laten passeren, nog erger, een bijsturing van de aanvankelijke maatregel draaide nog dramatischer uit. Open Vld-fractie leider in het Vlaams parlement Sas van Rouveroy zei het zo: "Wanneer je een gemiddeld huisje hebt van 250.000 euro en je hebt één kind dan betaal je maar 80 procent meer dan vandaag en heb je 2 kinderen dan betaal je maar 60 procent meer dan vandaag. Het resultaat is dat bij een gemiddelde verkoopprijs van een woning in Vlaanderen een koppel zes kinderen moet hebben om goedkoper af te zijn met de "sociale bijsturing" dan volgens de huidige regeling. Waar is de sp.a in godsnaam fier op?"

Ook in de (bevriende) media moet Kris Peeters en zijn ploeg op niet veel steun meer rekenen. In De Standaard van 5 mei pleegde journalist Wim Winkelmans een vernietigende bijdrage met de ludieke kop "Wij zijn goed bezig (ook al zeggen ze van niet) waarin hij het 'sterke' imago van de Vlaamse regering volledig uiteen rafelde. "Een onderhandeling beginnen met de vaste wil om een belastingverhoging terug te schroeven en buitenkomen met een nog hoger belastingtarief, veel meer is er niet nodig om een klomp te doen breken. De Vlaamse regering deed het vorige week met de miserietaks. Aankondigen dat er voor nieuwjaar een oplossing zou komen voor de oversubsidiëring van groene energie en vier maanden later moeten vaststellen dat er nog altijd geen resultaat is. De Vlaamse regering moest het deze week toegeven in het debat over de hoge distributietarieven voor energie. Een investeerder lokken om een oud industrieterrein te saneren en er een winkelcentrum neer te zetten, jaren later tot de vaststelling komen dat het misschien toch niet zo'n goed idee is en de beslissing over de milieuvergunning daarom uitstellen. Dat is wat de Vlaamse regering doet in het dossier-Uplace."

Zo is dat.

te voeren. En wat met de Europese kieskring en deze van de Senaat? Moeten we hieruit besluiten dat een kieskring met Brussel en Vlaanderen ook niet meer kan? Het handvest omschrijft verder dat het gebruik van de in Vlaanderen gesproken talen vrij is. Hierbij kan men zich afvragen of de decreten en regels die ter vrijwaring van de Nederlandse taal in bijvoorbeeld het openbare leven of het onderwijs, of om de internationalisering tegen te gaan en de autochtone bevolking voorrang te geven op het verkrijgen van een sociale woning, hiervoor moeten wijken?

In tal van commentaren op dit handvest kwam de vraag naar boven of dit document voor Vlaanderen nu de definitieve weg is naar onafhankelijkheid. Het is alleszins een aanzet om zich als deelstaat ook op grondwettelijk vlak van de andere deelstaten te onderscheiden en zo een eigen identiteit

Karel van de Woestijne

Eindelijk volwaardige biografie

De Vlaamse dichter Peter Theunynck heeft er vijftien jaar over gedaan om een voortreffelijke biografie van 540 bladzijden te schrijven over Karel van de Woestijne (1878-1929). Uitgever en auteur moeten geweten hebben dat het niet gemakkelijk was met weinig woorden een complexe persoonlijkheid als deze van van de Woestijne te belichten.

door *John Rijpens*

Zoals dat wel vaker het geval is in geslaagde biografieën geeft de lange inleiding (12 pagina's) de drijfveren van Theunynck, zijn werkwijze en interessante weetjes als 'Hoe vond van de Woestijne mij?' 'Hoe vind ik van de Woestijne?', zijn methodologische keuzes, de chronologische benadering, een aantal fascinerende kwesties, en wat je als lezer betreft, 'Leeft van de Woestijne nog?' naast 'Definitieve biografie?'

Jeugdjaren

Overzichtelijk ingedeeld in zes delen, behandelt de biograaf in deel 1 de Gentse kinder- en adolescentenjaren (1878-1900) van van de Woestijne.

In deel 2 'Latem' 1900-1906) vernemen we hoe hij 'op eigen benen leerde staan', door met zijn broer, de schilder Gustave, "in een roes" in Sint-Martens-Latem te gaan wonen. Hij leert er schilders en schrijvers kennen en schrijft er zijn eerste, naar de expressie impressionistisch-symbolische dichtbundels 'Het vader-huis' en 'De boomgaard der vogelen en der vruchten'.

Niets dan problemen

In deel 3 (Brussel 1907-1914) "niets dan problemen", enkele "heikele financiële kwesties" worden uit de doeken gedaan ("ze voeren een luxueuze levensstijl en ge-

ven meer uit dan er binnenkomt", p. 181). In Nederland geniet hij een zekere bekendheid, gaat er op tournee, hij wordt vertaler bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en mag enkele uurtjes per week Latijn geven aan het Antwerpse Institut Belpaire (aan omgerekend 50 euro per lesuur). Pour la petite histoire vernemen we ook een en ander over 'de scheve schaats die echtgenote Mariette rijdt'. Als therapie (?) schrijft hij als een bezetene. Naast zijn epische poëzie zorgt hij ook voor scheppend proza ('Janus met het dubbele voorhoofd', 'Afwijkingen'). Ook de aanloop naar de Eerste Wereldoorlog komt uitvoerig aan bod.

Duitse uitgever

Het vierde deel concentreert zich op de Eerste Wereldoorlog (Brussel onder de voet gelopen, de val van Antwerpen, ramp-toerisme, voedselschaarste, maar vooral zijn contact met Rudolf Alexander Schröder, een Duitse nationalist met politieke connecties...). Van de Woestijne geraakt in een kwetsbare positie door tijdens de oorlog contracten te tekenen met een Duitse uitgeverij. Nog tijdens de oorlog worden de levensomstandigheden in Brussel slechter en de van de Woestijnes mogen hun intrek nemen in een oud huis in Pamel, een deelgemeente van het huidige Roosdaal. Na de oorlog keert hij terug naar Brussel en wordt er een geprezen prozaïst ('De boer die sterft'). Zijn ambtenarencarrière zit in de lift. Hij wordt redacteur bij het Beknopte Verslag van de Senaat en docent in

de Nederlandse literatuurgeschiedenis. Dit laatste geeft Theunynck de kans om breedvoerig uit te weiden over de hetze die dit destijds uitlokte (pagina's 333 tot 355).

In deel vijf lezen we hoe van de Woestijne zich in Oostende vestigde ("Ik kom alleen bij nacht, in deze zee-stad aan"), het gaat hem goed, hij is een gedreven docent, hij wordt bevriend met Permeke, Spillaert en de piepjonge Karel Jonckheere. De relatie met Vermeylen blijft vertroebeld, de biograaf vermaakt zich met de 'perikelen' van van de Woestijne met zijn huisbaas en neemt de vormvernieuwing van de dichter onder de loep.

Het zesde en laatste deel (Zwijnaarde 1925-1929) vertelt hoe de dichter finaal in Zwijnaarde terecht komt, tijdens de hoge inflatie en de onzekere tijden. Hij werkt hard, achttien uur per dag. De tijd van zaaien lijkt voorbij. Er wordt geoogst: in 1928 worden niet minder dan zeven nieuwe boeken van van de Woestijne gepubliceerd. Theunynck rondt zijn biografie af met 'de laatste journalistieke wapenfeiten' en de tuberculose die van de Woestijne heeft aangetast en die hem velt.

Peter Theunynck, **Biografie Karel van de Woestijne**. Uitg. Meulenhoff/Manteau, Antwerpen; 540 blz.; 34,95 euro.

“Dat ze mij nu maar eens laten proberen”

door Bert Cornelis

“Een titanenopdracht”, zegt de ene. “Nee, ze moet ijsbergen verzetten”, zegt de andere. Annemie Turtelboom heeft zowat het moeilijkste departement, maar ze heeft er zin in om dingen aan te pakken waarop haar voorgangers de tanden stuk beten. Ooit was ze de eerste vrouw op binnenlandse zaken, en nu de eerste niet-juriste op justitie. Zij is deze dagen meer benomen door haar nieuw Antwerps verhaal, want ze verhuisde van Puurs naar de Scheldestad om daar Open Vld uit het slop te halen. “Ze mogen mij als minister in 2014 afrekenen, maar nu ben ik duidelijk: ze hebben zelf 185 jaar geprobeerd om justitie recht te trekken, en het lukte niet, wel dat ze mij dan nu maar eens laten proberen...”. Justitie is een grote werf, dat wel. Na de affaire-Dutroux (1996) kwam de politiehervorming op gang. Die is er en het vertrouwen in de politie is gestegen. De krachtlijnen werden overigens uitgetekend door liberalen. Zo ook de brandweershervorming. Maar de justiehervorming volgde niet. Het vertrouwen in de rechtspraak is laag.

Dat moet veranderen, en er is hoop, zo zegt de minister. “Wat me opvalt is dat justitie naar buitenuit zo’n negatief imago heeft, terwijl ik intern zo’n ongelooflijke hoge kwaliteit aantref. Mensen geven mij geweldige ideeën, en dat is erg hoopvol”, zegt ze.

Haar hervormingsplannen draaien rond drie grote assen: de nieuwe indeling van de gerechtelijke departementen, het ict-programma en de verbetering van de strafuitvoering met het aanpakken van het capaciteitsprobleem in de gevangenissen. Over de nieuwe indeling van de gerechtelijke departementen is er een akkoord, wat op zich al een revolutie is in justitieland. Meer autonomie voor de rechtbanken, responsabilisering door budgetbeheer en werklasmeting zijn de uitdagingen. Het ict-programma is een ander paar

Aan het einde van de huidige legislatuur van de federale regering Di Rupo, dat is juni 2014, wil minister van Justitie Annemie Turtelboom (Open Vld) dat alle gevangenisstraffen ook effectief zullen worden uitgevoerd. Eind dit jaar zullen er door de verruiming van de toepassing van de elektronische enkelband meer dan 500 plaatsen voor gevangenen vrijkomen. Juist, minister van Justitie Annemie Turtelboom denkt op haar departement als een economete. Maar als op het einde van de rit blijkt dat er resultaten liggen, zullen de juristen haar dat zeker niet kwalijk nemen.

Annemie Turtelboom : “Je moet als politicus soms ook dingen durven te doen die tegen de stroom ingaan.”

mouwen. Een magistraat kwam de minister fier melden dat tegen 2014 elke rechter een computer zou hebben. “Tegen 2014?”, zo zei de minister. “Nu meteen”, antwoordde ze. Er is intussen een ict-plan en het schip is vlotgetrokken.

Een ander paar mouwen is de overbevolking in de gevangenissen en de strafuitvoering. “Het is heel simpel: er zijn te weinig plaatsen en de kwaliteit is ondermaats. Dat brengt stakingen van cipiers met zich mee. Er komen 250 nieuwe gevangenen per jaar bij.”

De oplossing is complex. Er moet meer capaciteit komen. En de beveiliging moet gedifferentieerd worden: laag, midden en hoog.

Elektronische enkelbanden zullen meer moeten gebruikt worden, bijvoorbeeld bij voorhechtenissen die zowat 42% van de gevangenen uitmaken. Het systeem van de elektronische enkelbanden zal geoptimaliseerd worden door het gebruik van spraaktechnologie en gps-systemen waardoor men de gevangene overal kan volgen. Tegenover vorig jaar zijn er al 200 enkelbanden meer gebruikt. Eind dit jaar betekent dit dat er 200 tot 300 cellen zullen vrijkomen en 500 plaatsen meer voor de strafuitvoering. Eind van deze legislatuur wil Turtelboom overigens dat alle straffen effectief uitgevoerd worden. Verder staat de hervorming van het familierecht en het erfenisrecht op haar programma.

Is er wel voldoende geld om al die hervormingen uit te voeren? “We moeten onze prioriteiten beter bepalen en middelen efficiënter inzetten. Het bouwen van gevangenissen kost geld, maar we kunnen de inning van boetes verbeteren en de minnelijke schikkingen ruimer toepassen. Als een dienst voor inbeslagnames beter werkt, brengt dit meer geld in het laatje.” Daar spreekt weer de economete. De geïnde boetes moeten als het van haar afhangt voor een deel opnieuw in veiligheid gestopt worden.

De kritiek die ze kreeg op de minnelijke schikkingen waardoor criminele daden, meestal in de financiële sfeer, met geldboetes kunnen afgekocht worden, oogstte heel wat kritiek, want het ruikt naar ‘klassenjustitie’. “Maar je moet als politicus soms ook dingen durven te doen die tegen de stroom ingaan. Ik heb de overtuiging dat het moet lukken.”

Verlaag de leerplicht

Onderwijs is een middel om gelijke startkansen te creëren. En de verlaging van de leerplicht naar drie jaar is daarvoor een probaat middel. Onderwijs moet emanciperend werken en geen sociale ongelijkheid installeren. Wat houdt ons tegen om de leerplicht te verlagen?

Uit onderzoek blijkt dat de sociale afkomst een bepalende factor is en blijft voor de schoolloopbaan van een kind. Gemiddeld 36 procent van de allochtone kinderen tussen 2,5 en 3 jaar gaat niet naar de kleuterschool. Ook kinderen van éénoudergezinnen en kinderen van laaggeschoolde ouders gaan minder vaak naar de eerste kleuterklas dan hun leeftijdgenoten met een andere socio-economische achtergrond. Omdat die kansarme kinderen pas op latere leeftijd naar school gaan, starten ze vaak met een 'handicap'. Studies wijzen uit dat ze met leerachterstand kampen die hen achtervolgt de rest van hun studies en oorzaak is van een toenemende uitstroom van schoolverlaters zonder een secundair diploma. Voor alle duidelijkheid, in België is 85% van de kinderen vanaf de leeftijd van 2,5 jaar wel ingeschreven in een kleuterschool, en slechts 0,3% volgt uiteindelijk nooit kleuteronderwijs. Daarmee behoort ons land tot de besten van de Europese klas. Waarom dan die verlaging? Wel, ingeschreven zijn, is niet hetzelfde als naar school gaan. En net voor die kleuters uit die doelgroep is de verlaging van de leerplicht noodzakelijk.

Het voorstel om de wet op de leerplicht van 29 juni 1983 te wijzigen is niet nieuw. Er werden al heel wat vruchteloze parlementaire initiatieven ondernomen door Open Vld'ers (Bart Somers, Willem-Frederik Schiltz, Herman De Croo, Marleen Vanderpoorten, Irina De Knop, Jean-Luc Vanraes...). Maar gelijkaardige voorstellen van Hilde Claes (sp.a) en Christos Doukeridis (Ecolo) maken duidelijk dat het hier niet om een ideologische breuklijn gaat. Onderwijs is sinds 1989 vooral een bevoegdheid van de gemeenschappen, met uitzondering van het begin en het einde van de leerplicht die een federale aangelegenheid zijn. Daarom willen wij bij uitstap de socialistische parlementsleden oproepen om een van deze initiatieven te steunen of er zelf een te nemen, waarna op federaal vlak de leerplicht op de agenda kan. Recente berichten over

het gebrek aan kinderopvang, de gebrekkige kennis van het Nederlands bij allochtonen in grote Vlaamse steden en in Brussel, en de aanpak van het spijbelen en schoolmoeheid maken het debat meer dan ooit actueel.

MEER KANS OP WERK

Met de leerplichtverlaging komen de kinderen uit die kansarmere gezinnen vroeger in contact met de schoolomgeving. Ze kunnen zo hun startkansen en hun toekomstkansen verhogen. Met ons voorstel willen we die kwetsbare kinderen meer kans op slagen geven. Leraars kunnen op die manier sneller vaststellen wie extra begeleiding nodig heeft, zodat de achterstand afneemt. Wij willen de vicieuze generatiegebonden armoedecirkel doorbreken waarin vele sociale achtergestelde ouders zich bevinden. Hiervoor moet veel breder worden gegaan dan enkel de leefloontrekkers. Achterliggend idee is dat personen die niet in staat zijn hun eigen leven te organiseren (ziekte, depressies, drankproblemen enz.) vaak ook niet in staat zijn het leven van hun kinderen te organiseren. Een maatregel zou moeten leiden tot een verplichte aanwezigheid van 120 schooldagen voor driejarigen om tot algemene schoolplicht te komen vanaf vier jaar.

IN HET TAALBAD

Hiermee wordt ook een antwoord gegeven op de groeiende achteruitgang van de kennis van de Nederlandse taal. De taalachterstand van kinderen op jonge leeftijd die thuis noch Nederlands, noch Frans spreken, – in Brussel is dit 50 procent –, hypothekeert ook hun verdere schoolloopbaan. Nog een reden om verplicht onderwijs zeer vroeg in te voeren. Door de verlaging komen kinderen vroeger in aanraking met het Nederlands. Ze worden als het ware in een taalbad ondergedompeld. Als je anderstalige kinderen al vanaf drie of vier jaar in de kleuterklas krijgt waar ze spelenderwijs Nederlands kunnen leren, is hun taalachterstand weggewerkt op het moment dat ze naar het eerste leerjaar gaan. Een vocabularium van 800 woorden in het eerste leerjaar moet volstaan om met succes te kunnen volgen. Bovendien zou dit voor Brussel betekenen dat extra taalproeven niet nodig zouden zijn. Niet alleen in Brussel, maar ook in Vlaanderen is dit noodzakelijk. Wie zijn taal goed kent, kan in de klas beter volgen en zal zo later zijn kansen op het behalen van een diploma en het vinden van een job sterk verhogen. En een job is de beste bescherming tegen sociale achterstelling en armoede.

TOTAALAANPAK NODIG

Ouders moeten positieve stimulansen krijgen om hun kinderen naar school te sturen. Regelmatig in de klas zitten en op tijd komen zijn belangrijke factoren die echt het verschil kunnen maken. Het inbouwen van voldoende structuur en regelmaat zorgt voor evenwicht en harmonie, voor optimale ontwikkelings- en leerkansen. Onderwijs is een middel om gelijke startkansen te creëren. En de verlaging van de leerplicht naar drie jaar is daarvoor een probaat middel. Onderwijs moet emanciperend werken en geen sociale ongelijkheid installeren. Ons voorstel wil er dan ook toe bijdragen om elk kind dat het recht heeft op goed onderwijs alle toekomstkansen te geven met het uitzicht op een degelijk bestaan.

Bart Somers, Marleen Vanderpoorten, Jean-Luc Vanraes en Noël Slangen.